

Paveldėjimo apribojimai. Specialios taisyklės. - Slovakija

TURINIO LENTELE

- 1 Ar pagal šios valstybės narės teisę specialiomis normomis dėl ekonominių, šeimos ar socialinių priežasčių yra nustatomi apribojimai, susiję su šioje valstybėje narėje esančio kilnojamojo turto, tam tikrų įmonių ar kitų specialių rūšių turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos?
- 2 Ar pagal šios valstybės narės teisę šios specialios normos minėto turto paveldėjimui yra taikomos nepriklausomai nuo paveldėjimui taikytinos teisės?
- 3 Ar pagal šios valstybės narės teisę yra nustatytos specialios procedūros, kuriomis užtikrinamas minėtų specialių normų laikymasis?

1 Ar pagal šios valstybės narės teisę specialiomis normomis dėl ekonominių, šeimos ar socialinių priežasčių yra nustatomi apribojimai, susiję su šioje valstybėje narėje esančio kilnojamojo turto, tam tikrų įmonių ar kitų specialių rūšių turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos?

Taip, esama tam tikrų turto kategorijų, kurioms taikoma speciali tvarka, kaip numatyta 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo. Slovakija Komisijai pranešė apie šias turto kategorijas ir apie pranešimo metu galiojusius teisės aktus. Šiame dokumente išdėstomos šiuo metu galiojančios nuostatos.

Nuostatos dėl specialios tvarkos struktūrizuotos pagal paveldimo turto kategoriją.

A. Žemės ūkio ir miško paskirties žemė:

Įstatymo Nr. 180/1995 dėl tam tikrų priemonių nuosavybės teisei į žemę sureguliuoti su pakeitimais 23 straipsnis

1) Jeigu šiame įstatyme nenumatyta kitaip, juridiniu aktu ar teismo sprendimu dėl bendros nuosavybės arba teismo **sprendimu dėl paveldėjimo padalijant esamą žemę, nurodytą 21 straipsnio 1 dalyje, negali būti suformuotas mažesnis negu 2 000 m² žemės ūkio paskirties žemės sklypas arba mažesnis negu 5 000 m² miško paskirties žemės sklypas.**

2) Jeigu paveldėtojai nesusitaria dėl 21 straipsnio 1 dalyje nurodytos žemės paveldėjimo 1 poskirsnyje nurodytomis sąlygomis arba jeigu dėl šių sąlygų teismas negali patvirtinti kiekvienam paveldėtojui tenkančios palikimo dalies, teismas priima sprendimą, kad žemė atitenka paveldėtojams, turintiems geriausias sąlygas tą žemę valdyti. Teismas taip pat priima sprendimą dėl minėto paveldėtojo pareigos susitarti su kitais paveldėtojais.

4) Paveldėtojai 3 poskirsnyje nurodytą pareiškimą turi pateikti raštu ir negali jo atsiimti.

6) Senaties terminas paveldėtojų reikalavimams, kylantiems iš susitarimo dėl paveldėjimo pagal 2 ir 3 poskirsnius, yra dešimt metų. Siekiant užtikrinti tokius reikalavimus, skolininko nuosavybės teisės įrašė kreditoriui nustatoma kreditorinio reikalavimo pirmumo teisė į šią žemę; įstatyme nustatyta senesnės kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės pirmenybė netaikoma. Kreditorius turi pirmumo teisę į kreditorinio reikalavimo pirmumo teise suvaržytą žemę.

7) Jeigu teismas priėmė sprendimą dėl paskirstymo bendrasavininkiams, jų susitarimui taikomos 2–5 poskirsnuose išdėstytos sąlygos.

B. Žemės valdytojų susivienijimai:

Įstatymo Nr. 97/2013 dėl žemės valdytojų susivienijimų su pakeitimais 8 straipsnis

1) Šio įstatymo tikslais bendras nekilnojamasis turtas reiškia vieną nekilnojamojo turto objektą, apimančią kelis atskirus sklypus. **Bendras nekilnojamasis turtas yra nedalijamas**, išskyrus 2 poskirsnyje nurodytus atvejus (pastaba: poskirsnyje neregamentuojamas paveldėjimas, taigi, išimtis netaikoma). Bendro nekilnojamojo turto bendros nuomos negalima panaikinti ir padalyti pagal bendrąsias nuostatas dėl bendros nuosavybės panaikinimo ir padalijimo (pagal Civilinį kodeksą).

C. Buto nuoma ir nario dalies perėjimas būsto kooperatyve:

Civilinio kodekso (slovak. *Občiansky zákonník*) įstatymo Nr. 40/1964 706–707 straipsniai

Paveldint nuoma nepereina, taigi, gavęs prašymą, notaras tik išduoda atitinkamų paveldėtojų patvirtinimą Civilinio kodekso 706 straipsnyje išdėstytais tikslais. Tačiau nario dalis yra turtas, todėl ji paveldima pagal paveldėtojų turimas teises.

Civilinio kodekso 706 straipsnis:

1) Jeigu nuomininkas miršta, o butas nėra bendrai nuomojamas su sutuoktiniu, mirusiojo vaikai, anūkai, tėvai, broliai ir seserys, žentai ir marčios, kurie su mirusiuoju jo mirties dieną gyveno viename namų ūkyje ir neturi nuosavų butų, tampa nuomininkais (bendranuomiais). Asmenys, kurie rūpinosi mirusio nuomininko bendru namų ūkiu arba buvo mirusio nuomininko išlaikytiniai, taip pat tampa nuomininkais (bendranuomiais), jeigu jie su mirusiuoju bent trejus metus iki jo mirties dienos gyveno tame pačiame namų ūkyje ir neturi nuosavų butų.

2) ...

3) Jeigu miršta būsto kooperatyvui priklausančio buto nuomininkas ir butas nėra bendrai nuomojamas su sutuoktiniu, **nuomininko mirties dieną jo narystė kooperatyve ir buto nuoma pereina paveldėtojui, paveldėjusiam narystę.**

Civilinio kodekso 707 straipsnis:

1) Jeigu vienas iš sutuoktinių, kurie bendrai nuomojosi butą, miršta, gyvas likęs sutuoktinis tampa visateisiu nuomininku.

2) Jeigu tai yra kooperatyvui priklausantis butas, sutuoktinių bendra buto nuoma nutrūksta mirus vienam iš sutuoktinių. Jeigu teisė į kooperatyvui priklausantį butą buvo įgyta santuokos laikotarpiu, **gyvas likęs sutuoktinis lieka kooperatyvo nariu ir jam nuosavybės teise priklauso narystė; paveldėjimo proceso metu teismas į tai atsižvelgia.** Jeigu miršta sutuoktinis, kuris teisę į kooperatyvui priklausantį butą buvo įgijęs iki santuokos, **sutuoktinio mirties dieną jo narystė kooperatyve ir kooperatyvui priklausančio buto nuoma pereina paveldėtojui, paveldėjusiam narystę.** Jeigu yra kelios nuomos sutartys, mirusiojo narystė gali pereiti keliems paveldėtojams.

3) Jeigu vienas iš bendranuomių miršta, jo teisė pereina kitiems bendranuomiams.

D. Uždarosios akcinės bendrovės nuosavybės dalis:

Įstatymo Nr. 513/1991 su pakeitimais 116-117 straipsniai – jeigu mirusysis mirė po 1992 m. sausio 1 d.

Įmonių kodekso (slovak. *Obchodný zákonník*) 116 straipsnis:

1) ...

2) Nuosavybės dalis yra paveldima. **Jeigu įmonė turi daugiau negu vieną akcininką, steigimo sutartyje gali būti uždraustas nuosavybės dalies paveldėjimas.** Paveldėtojas, kuris nėra vienintelis akcininkas, gali prašyti panaikinti jo nuosavybės dalį, jeigu reikalauti, kad paveldėtojas būtų akcininku, būtų nesąžininga...

Įmonių kodekso 117 straipsnis:

1) Nuosavybės dalies padalijimas įmanomas tik tuo atveju, kai ji perleidžiama arba perduodama akcininko paveldėtojui arba teisių perėmėjui. Nuosavybės dalies padalijimui būtinas visuotinio susirinkimo pritarimas.

2) Steigimo sutartyje gali būti uždrausta dalyti nuosavybės dalį.

3) Dalijant nuosavybės dalį, turi būti išlaikyta 109 straipsnio 1 dalyje nurodytų investicijų suma (akcininko investicijų vertė turi būti bent 750 EUR).

E. Mirusiojo darbo užmokestis:

Įstatymo Nr. 311/2001, Darbo kodekso (slovak. *Zákonník práce*), su pakeitimais 35 straipsnis

Jeigu atskiruose teisės aktuose nenumatyta kitaip, darbuotojo finansinės teisės jam mirus neišnyksta. Darbuotojo teisės į darbo užmokestį, siekiančios iki keturių darbuotojo vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių, pereina tiesiogiai darbuotojo sutuoktiniui, vaikams ir tėvams, jeigu mirties metu jie gyveno darbuotojo namų ūkyje. **Jeigu tokių asmenų nėra, teisės į darbo užmokestį paveldimos.**

F. Pensijos:

1) Įstatymo Nr. 650/2004 dėl papildomų pensijų sistemų su pakeitimais 21 straipsnis

Dalyvio, kuris yra laikinosios papildomos senatvės pensijos arba laikinosios papildomos tarnybinės pensijos gavėjas, asmeninės sąskaitos einamoji vertė **paveldima, jeigu miręs dalyvis, kuris yra laikinosios papildomos senatvės pensijos arba laikinosios papildomos tarnybinės pensijos gavėjas, pensijų sutartyje neįvardijo kito fizinio ar juridinio asmens kaip naudos gavėjo, kuriam turėtų būti sumokėta asmeninės sąskaitos einamoji vertė.**

2) Įstatymo Nr. 43/2004 dėl senatvės pensijų sistemų su pakeitimais 40–40a straipsniai

40 straipsnis

1) Mirus senatvės pensijų sistemos įmokų mokėtojai, naudos gavėjas, kurį įmokų mokėtojas įvardijo pensijų sutartyje, turi teisę gauti sumą, atitinkančią mirusiojo asmeninės pensijų sąskaitos einamąją vertę tą dieną, kurią pensijų įmonė sužinojo apie įmokų mokėtojo mirtį, iš jos išskaičius privalomas įmokas, kurių reikalavo Socialinio draudimo agentūra (slovak. *Sociálna poisťovňa*) ir kurios buvo netinkamai pervestos mirusiojo vardu, išskaičius išlaidas, kurias pensijų įmonė pagrįstai patyrė, kad šią sumą išmokėtų grynaisiais pinigais arba pervestų ją į euro zonai nepriklausančią šalį, ir pridėjus privalomas įmokas, kurias dar turi pervesti Socialinio draudimo agentūra. **Jeigu įmokų mokėtojas pensijų sutartyje neįvardijo naudos gavėjo arba jeigu jo nėra, šis turtas tampa paveldimas.**

2) Naudos gavėjas neturi teisės gauti 1 poskirsnyje nurodytos sumos, jeigu teismas galutine nutartimi nustatė, kad šis asmuo tyčia sukėlė įmokų mokėtojo mirtį.

40a straipsnis

1) Mirus iki gyvos galvos mokamos pensijos gavėjui, naudos gavėjas, kuris yra įvardytas pensijų draudimo sutartyje, turi teisę gauti 32 straipsnio 2 dalyje nurodytą sumą arba 46g straipsnio 5 dalyje nurodytą vienkartinę išmoką, priklausiusią tą dieną, kai draudikas sužinojo apie gavėjo mirtį. Jeigu gavėjas **pensijų draudimo sutartyje nenurodė naudos gavėjo arba jeigu naudos gavėjo nėra, pirmajame sakinyje apibrėžta suma tampa paveldima.**

2) 1 poskirsnyje nurodytas naudos gavėjas neturi teisės gauti 32 straipsnio 2 dalyje nurodytos sumos arba 46g straipsnio 5 dalyje nurodytos vienkartinės išmokos, jeigu teismas galutine nutartimi nustatė, kad šis asmuo tyčia sukėlė gavėjo mirtį.

Įstatymo Nr. 461/2003 dėl socialinio draudimo su pakeitimais 118 straipsnis

1) Jeigu fizinis asmuo, atitikęs teisės į išmoką sąlygas, mirė po to, kai pareikalavo teisės į išmoką ir į jos sumokėjimą, šio asmens teisė į jo mirties metu mokėtinas sumas pirmumo eilės tvarka pereina sutuoktiniui, vaikams ir tėvams.

2) Jeigu fizinis asmuo, atitikęs teisės į ligos išmoką, sužalojimo išmoką, reabilitacijos išmoką, perkvalifikavimo išmoką, garantinio draudimo išmoką arba bedarbio pašalpą sąlygas, mirė nepareikalavęs teisės į šias išmokas, šio asmens teisės į jo mirties metu mokėtinas sumas pirmumo eilės tvarka pereina sutuoktiniui, vaikams ir tėvams.

3) Jeigu išmoka buvo skirta iki fizinio asmens, atitikusio teisės į išmoką ir į jos sumokėjimą sąlygas, mirties, šio asmens mirties dieną likusios nesumokėtos sumos išmokamos 1 poskirsnio pirmame sakinyje išvardytiems fiziniams asmenims.

4) 1–3 poskirsnuose išvardytiems fiziniams asmenims pereinančios teisės nepaveldimos; **jos tampa paveldimos, jeigu tokių fizinių asmenų nėra.**

5) Jeigu nėra fizinių asmenų, kurie įgytų teisę į 1–4 poskirsnuose nurodytas išmokas, šios išmokos tampa kitomis fondo, iš kurio jos turėtų būti sumokėtos, pajamomis.

2 Ar pagal šios valstybės narės teisę šios specialios normos minėto turto paveldėjimui yra taikomos nepriklausomai nuo paveldėjimui taikytinos teisės?

Taip. Arba tai yra mirusiojo teisė nurodyti asmenis, kurie įgis turtą po jo mirties vietoje paveldėtojų (pvz., pagal papildomos pensijos sutartį), arba tai susiję su tam tikros kategorijos turtu, kurio atžvilgiu teisės aktuose nurodyta, kam tas turtas turėtų atitekti po mirusiojo mirties (pvz., priemonės nuosavybės teisėms į žemę ir socialinio draudimo išmokas sureguliuoti).

3 Ar pagal šios valstybės narės teisę yra nustatytos specialios procedūros, kuriomis užtikrinamas minėtų specialių normų laikymasis?

Nekilnojamojo turto atveju, jeigu paveldėjimo procese nepaisoma atsakyme į pirmą klausimą nurodytų nuostatų, žemės registrą tvarkanti institucija neįrašo naujai įgytos nuosavybės teisės į žemės registrą.

Slovakijoje vykdomame paveldėjimo procese atsakyme į pirmą klausimą nurodytas nuostatas teismo nurodymu taiko paveldėjimo procesą vykdamasis notaras. Šio proceso rezultatas yra paveldėjimo teisės liudijimas ir bet kuri šalis, mananti, kad jis neatitinka galiojančios specialios tvarkos, gali pasinaudoti teisių gynimo priemone tam rezultatui užginčyti.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 29/06/2020